

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,
w dniu 12 lipca 2017 r.,
w sprawie M. W.,
zażalenia wnioskodawcy,
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w B.,
z dnia 12 maja 2017 r., II AKo (...),
o odmowie zwolnienia od opłaty od wniosku o wznowienie postępowania,
na podstawie art. 35 § 1 k.p.k.

postanowił:

**stwierdzić swoją niewłaściwość i sprawę przekazać Sądowi
Apelacyjnemu w B. do rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Obrońca M. W. wystąpił z wnioskiem o zwolnienie wnioskodawcy od opłaty od wniosku o wznowienie postępowania w kwocie 150 zł, wskazując że sytuacja materialna wnioskodawcy nie pozwala na wyłożenie tej opłaty.

Sąd Apelacyjny w B. postanowieniem z dnia 12 maja 2017 r., sygn. akt II AKo (...), nie uwzględnił wniosku o zwolnienie M. W. od opłaty od wniosku o wznowienie postępowania.

Zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w B. wniósł M. W., który nie podnosząc konkretnych zarzutów odwoławczych wniósł o zwolnienie od opłaty od wniosku o wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Niezależnie od zarzutów podniesionych przez wnioskodawcę należy stwierdzić, że Sąd Najwyższy nie jest właściwy do rozpoznania wywiedzionego zażalenia.

Przepis art. 27 k.p.k. stanowi, że Sąd Najwyższy rozpoznaje kasacje oraz środki odwoławcze i inne sprawy w wypadkach określonych w ustawie. Rozpoznawanie przez Sąd Najwyższy środków zaskarżenia, innych niż kasacja, ma zatem charakter wyjątkowy i wymaga wyraźnego przepisu kompetencyjnego. Obowiązujące przepisy nie zawierają natomiast regulacji szczególnej, która ustanawiałaby właściwość rzeczową Sądu Najwyższego w zakresie rozpoznawania zażalenia na odmowę zwolnienia od opłaty od wniosku o wznowienie postępowania.

Nie stanowi takiej podstawy w szczególności art. 18 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.), który wskazuje jedynie, że na orzeczenie w przedmiocie opłat przysługuje zażalenie. Jak natomiast słusznie wskazuje się w orzecznictwie, przepisy Kodeksu postępowania karnego nie przewidują domniemania właściwości Sądu Najwyższego do rozpoznawania wszelkich środków odwoławczych od decyzji podejmowanych przez sądy powszechne czy to w pierwszej instancji, czy w postępowaniu odwoławczym, lecz wręcz przeciwnie, do rozpoznania wspomnianych środków odwoławczych wymagają wyraźnej podstawy prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 października 2007 r., V KZ 66/07, R-OSN KW 2007, poz. 2404; z dnia 26 września 2011 r., II KZ 41/11, LEX nr 960539; z dnia 30 lipca 2014 r., IV KZ 40/14, LEX nr 1494023). Przesądza o tym pozycja ustrojowa oraz konstytucyjne i funkcjonalne wydzielenie Sądu Najwyższego ze struktury sądownictwa powszechnego. W tym zakresie przypomnieć chociażby należy, że zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 1254 ze zm.) Sąd Najwyższy jest organem władzy sądowniczej, powołanym do:

- 1) sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez:

a) zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych,

b) podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne,

c) rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach;

2) rozpoznawania protestów wyborczych oraz stwierdzania ważności wyborów do Sejmu i Senatu oraz wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, a także ważności referendum ogólnokrajowego i referendum konstytucyjnego;

3) rozpoznawania protestów wyborczych w wyborach do Parlamentu Europejskiego;

4) opiniowania projektów ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także innych ustaw w zakresie, w którym uzna to za celowe;

5) wykonywania innych czynności określonych w ustawach.

Z kolei art. 183 ust. 2 Konstytucji wskazuje, że Sąd Najwyższy wykonuje czynności określone w Konstytucji i ustawach. Podstawowym zadaniem Sądu Najwyższego w postępowaniu karnym jest rozpoznawanie kasacji, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, zaś rozpoznawanie środków odwoławczych tylko w wypadkach, gdy według ustawy Sąd Najwyższy staje się sądem odwoławczym tj. w postępowaniu „okołokasacyjnym” (art. 530 § 3 k.p.k.) oraz „wznowieniowym” (art. 544 § 2 k.p.k., art. 547 § 3 k.p.k.). Do kompetencji Sądu Najwyższego należy także orzekanie w przedmiocie pytań prawnych (art. 441 § 1 k.p.k.) z możliwością przekazania rozstrzygnięcia zagadnienia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego (art. 441 § 2 k.p.k.), odtwarzanie zniszczonych lub zagubionych akt postępowania przed Sądem Najwyższym (art. 160 § 2 k.p.k.), przekazywanie sprawy do rozpoznania innemu niż właściwy sądowi równorzędnemu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości (art. 37 k.p.k.), opiniowanie wniosków o ułaskawienie w sprawach, w których Sąd Najwyższy orzekał jako sąd odwoławczy (art. 564 § 2 i 3 k.p.k.). Jedynie w sprawach karnych wojskowych Sąd Najwyższy - Izba Wojskowa rozpoznaje sprawy przewidziane w Kodeksie Postępowania Karnego dla sądu wyższego rzędu nad wojskowym sądem okręgowym (art. 655 k.p.k.).

Niespornym jest przy tym, że wyłącznie właściwym do orzekania w kwestii wznowienia postępowania zakończonych wyrokiem sądu okręgowego (a tak rzecz się ma w przedmiotowej) jest sąd apelacyjny (art. 544 § 1 k.p.k.). W ocenie Sądu Najwyższego Sąd Apelacyjny w B. byłby wyłącznie właściwy nie tylko w zakresie rozstrzygnięcia o zasadności wniosku w przedmiocie wznowienia postępowania, ale także co do rozpoznania wniosków o ustanowienie w tym postępowaniu adwokata z urzędu czy też odnośnie zwolnienia od opłaty związanej z takim wnioskiem. Sąd ten jest właściwy nie tylko co do meritum postępowania wznowieniowego, ale i co do wszystkich kwestii procesowych związanych z tym postępowaniem, w tym do rozpoznania zażalenia na postanowienie o odmowie zwolnienia od opłaty od wniosku o wznowienie postępowania.

Na marginesie należy jedynie wskazać, że o ile w orzecznictwie Sądu Najwyższego pośrednio wskazuje się na kompetencję Sądu Najwyższego do rozpoznawania zażaleń na orzeczenia w przedmiocie odmowy zwolnienia od uiszczenia opłaty od wniosku o wznowienie postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 września 2011 r., II KZ36/11, LEX nr 960563; z dnia 23 listopada 2016 r., LEX nr 2153439), to jednak bardziej przekonujące jest stanowisko – oczywiście wydane w nieco innej sytuacji faktycznej – że „skoro wskazany w art. 545 § 3 zd. 2 k.p.k. skład orzekający jest kompetentny do rozpoznania środka odwoławczego na postanowienie o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie procesu, to tym samym siłą rzeczy jest właściwy do rozpoznania zażalenia na orzeczenie o kosztach, nierozdzielnie i najściślej związane z rozstrzygnięciem głównym” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2015 r., III KZ 58/15, OSNKW 2016/1, poz. 4).

Konkludując powyższe stwierdzić należy, że **właściwy do rozpoznania zażalenia na orzeczenie sądu apelacyjnego o odmowie zwolnienia od uiszczenia opłaty od wniosku o wznowienie postępowania, w przypadku gdy sąd ten jest właściwy funkcjonalnie do rozpoznania wniosku o wznowienie postępowania, jest sąd, o którym mowa w art. 544 § 1 k.p.k.** Oznacza to, że w analizowanej sytuacji procesowej właściwym do rozpoznania przedmiotowego zażalenia będzie Sąd Apelacyjny w B. w ramach tzw. instancji poziomej.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

r.g.